

Porvoonjoen Mitalla -hankkeen loppuraportti

Hankkeen toteuttajan nimi: Kehittämisyhdistys SILMU ry

Hankennumero: 253717

Yhteenveto hankkeesta

Hankkeen päätavoitteena oli saada esiselvityksen avulla tietoon asiat, joilla saadaan Porvoonjoen alueesta (Pukkila, Askola, Porvoo) aiempaa houkuttelevampi ympäristö kestäväan matkailuun, hyvinvointiin ja elinkeinotoimintaan. Verkostomaiseen kehittämiseen luotiin malli, jota voidaan kopioida muillekin alueille. SILMU ry oli toteuttamis- ja rahoitusvastuussa hankkeen osalta. Maastokäynnit toteutettiin asiantuntijatahon, Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry:n toimesta.

Hanke toteutettiin ajalla 1.1.-31.12.2024 ja hankkeeseen osallistui kaiken kaikkiaan 15 tahoja (Porvoonjoen varrella sijaitsevat kunnat, oppilaitos, yhdistystoimijoita sekä Porvoonjoen varrella asuvia maanomistajia). Esiselvityksessä käytettiin työkaluina sähköisiä tarvekyselyjä, toimijoiden haastatteluja sekä maastokartoituskäyntejä.

Selvityksessä esiin tulleisiin tarpeisiin liittyen, Porvoonjoen alueen kehittämiskohteet voidaan jakaa viiteen eri teemaan: vesistöihin, reitteihin, fasiliteetteihin, palveluihin sekä virkistykseen liittyviin kohteisiin. Porvoonjoen rehevöityminen koettiin uhkaavana ongelmana koko joen virkistyskäytölle, jolle tulisi tehdä nopeasti korjaustoimenpiteitä. Maastokartoituksessa tuli myös esiin opasteiden tämän hetken huono tilanne, alueelle kaivattaisiin uusia kyltityksiä lähes jokaisessa kohteessa. Koko alueen tarpeissa esiin nousi myös yhteistyö toimijoiden kesken sekä alueen ainutlaatuisuuden korostaminen viestinnässä ja markkinoinnissa.

Esiselvityksen lopputuloksena syntyi kehittämissuunnitelma tarvekartoituksessa esiin tulleille potentiaalisille kehittämiskohteille. Näille tehtiin toimenpideohjelma, rahoitussuunnitelma ja aikataulu rahoituksen hakemiselle sekä mahdollisille hallinnoijille. Alueen toimijoiden haastattelujen, tarvekyselyjen sekä maastokartoituksen perusteella Porvoonjoen alueelta löytyi 21 kohdetta uusiksi tai kehitettäväksi virkistyspaikoiksi. Kaikki kohteet tosin eivät ole potentiaalisia, joiden kehittämisessä voisi edetä lähivuosien aikana mm. turvallisuus- ja hallinnointinäkökulmien takia (esim. kohde on liian jyrkässä maastossa tai hallinnoijana on yksityishenkilö, joka ei voi saada julkista rahoitusta kehittämiseen).

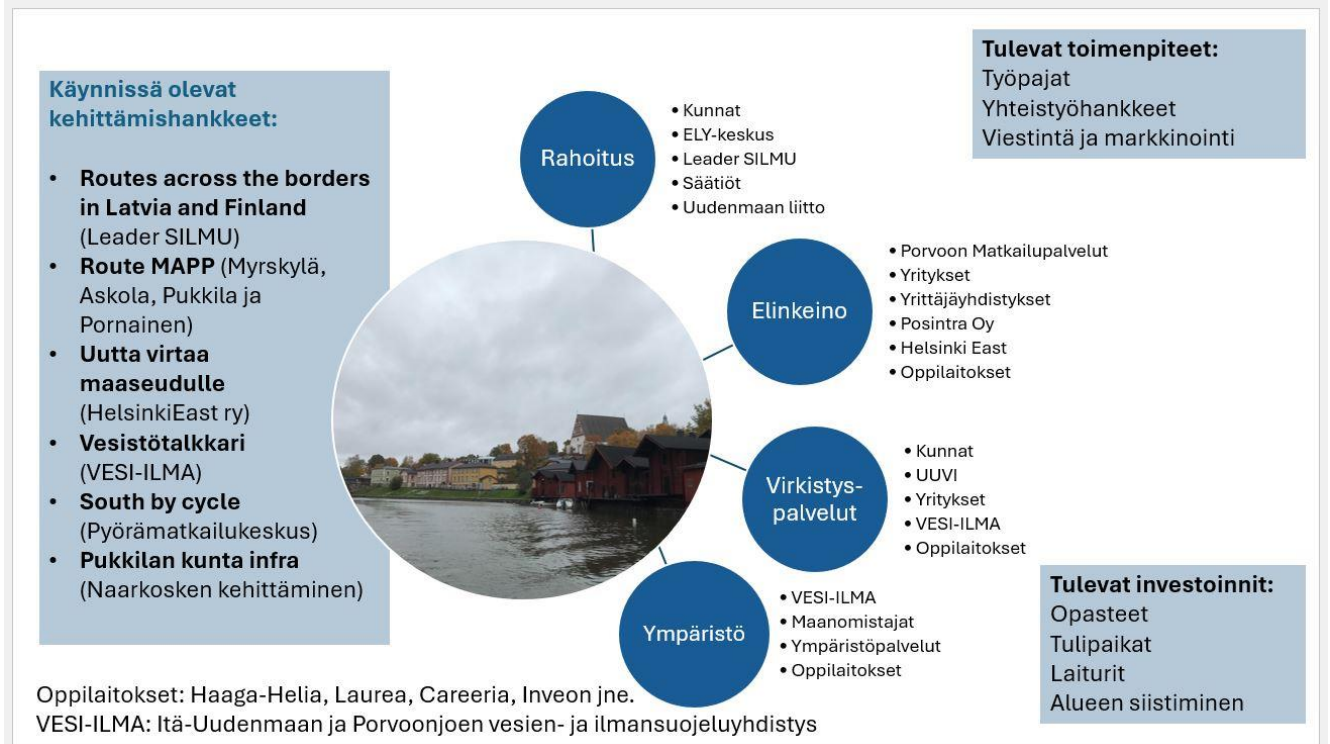
Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 38 107,21 euroa, joista SILMU ry:n osuus oli 31 680,88 euroa, yhteistyökumppanin osalta tukea siirrettiin 6 426,33 euroa. Hanke rahoitettiin Uudenmaan ELY-keskuksen korkealla 100 % tuella, koska kyseessä oli esiselvityshanke.

Hankkeen tavoitteet täyttyivät melkein kaikkien asetettujen tavoitteiden osalta. Ainoastaan maanomistajien osalta saatiin vähän vastauksia ja osallistumista hankkeeseen, mutta sitäkin tärkeämpää oli saada vähäisen vastaajamäärän ääni kuuluviin.

Hanke onnistui saamaan hyvän tilannekuvan tämänhetkisistä Porvoonjoen kehittämisen tarpeista sekä joen varrella olevista mahdollisuuksista. Toiminta jatkuu maanomistajien ehdoilla ja eri kehittämiskohteiden rahoitusten hakemisella mahdollisuuksien mukaan.

Hankkeen tausta

Alueen toimijoiden keskuudessa havaittiin merkittäviä tarpeita Porvoonjoen kehittämisen osalta, jonka innoittamana vuoden 2022 lopulla sekä vuoden 2023 alussa vapaamuotoinen työryhmä alueen toimijoista kokoontui Teams -kokousten avulla pohtimaan Porvoonjoen sen hetken tilannetta. Tapaamisten tuloksena luotiin miellekartta (kuva 1) Porvoonjoen kehittämiseen liittyen ja suunniteltiin seuraavat askeleet jokialueen kehittämiseksi.

KUVA 1. Miellekartta Porvoonjoen kehittämiseen liittyen vuonna 2023.

Työryhmän kokoontumisten tuloksena saatiin aikaan suunnitelma esiselvityshankkeelle, jolla saadaan tietoon alueen tarpeet tarkemmin ja kuntakohtaisesti. SILMU ry otti koppia asiasta ja haki rahoitusta Uudenmaan ELY-keskuksesta vuoden 2023 lopussa. Yhteistyökumppanina toimi Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry, joka suoritti hankkeessa maastokäynnit ja jonka kanssa tehtiin yhteistyösopimus hanketukihakemuksen liitteeksi.

Hankkeen toteutus

Hankkeessa toteutettiin seuraavat toimenpiteet:

1. Kutsuttiin alueen toimijat yhteiseen tapaamiseen ja haastateltiin alueen toimijoita > saatiin tarkka kokonaiskuva Porvoonjoen kehittämiseen liittyen
2. Järjestettiin aloituspalaveri jokaisen kunnan alueella kuntatoimijoiden ja sidosryhmien kanssa, tapaamisten tavoitteet oli määritetty
3. Selvitettiin valmiudet Porvoonjoen matkailuun, hyvinvointiin ja elinkeinotoiminnan kehittämiseen maanomistajien alueilla
4. Selvitettiin alueen maanomistajien ja toimijoiden haastatteluilla sekä tarvekyselyllä tämän hetken sopimuskäytäntöjen, ylläpitosopimusten sekä -vastuiden tilannetta
5. Kaikki toiminta suunniteltiin kestäväällä tavalla ja ympäristöä kunnioittaen, hanke pyrki etsimään älykkäitä ratkaisuja
6. Esiselvityksen lopputuloksena syntyi kehittämissuunnitelma (liite 1) sekä suunnitelman toimenpideohjelma, rahoitus ja aikataulu (liite 2), maastokartoituksesta tehtiin erillinen raportti (liite 3), verkostomaiseen kehittämiseen luotiin malli (liite 4)

Hankkeelle koottiin työryhmä asiantuntijoista: Mukana oli asiasta innostuneita henkilöitä Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry:stä, Porvoon kaupungilta, Askolan ja Pukkilan kunnasta, Uudenmaan ELY-keskuksesta, Haaga-Helia Ammattikorkeakoulusta, Pukkilan hallinnoimasta RouteMAPP -hankkeesta, Askola-seura ry:stä, Päijänne-Leaderistä, SILMU ry:n hallituksesta sekä Porvoonjoen varrella asuvista asukkaista ja yrittäjistä. Hanke aloitettiin maaliskuun alussa 2024 ja ensimmäisenä toimenpiteenä järjestettiin hankkeen työryhmän aloituspalaveri. Työryhmä kokoontui pääasiassa Teams -videokokousten avulla, vain hankkeen kick off -tilaisuus ja hankkeen loppuseminaari järjestettiin paikan päällä -tapahtumana.

Hankkeen aloitusvaiheessa rakennettiin SILMU ry:n kotisivuille hankkeelle omat sivut, jotka toimivat hankkeen pääasiallisena tiedotuskanavana. Hankkeen sivut löytyvät osoitteesta:

<https://www.silmu.info/porvoonjoen-mitalla/>

Sivuilla julkaistiin hankkeen toteutusaikana hankkeen ajankohtaista tietoa sekä sähköinen tarvekysely, joka oli avoinna 31.8.2024 saakka.

Kick off -tilaisuus 6.5.2024

Pukkilan Naarkosken rantaan suunnisti runsas joukko Porvoonjoen kehittämisestä innostunutta väkeä, osallistujia oli varovaisen arvion mukaan noin sata henkeä. Tapahtuman avauksen ja tervetuliaispuheen piti Pukkilan kunnanjohtaja Katarina Helander ja hankkeen esittelyn jälkeen tilaisuudessa esiintyi myös muita hankkeeseen

osallistuneita tahoja: Anne Lampinen (Pukkilan kunnan elinkeino- ja työllisyyspäällikkö), Juha Mäkinen (Uudenmaan ELY-keskuksen asiantuntija), Juha Niemi (Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry:n toiminnanjohtaja) sekä Heikki Pietarinen (Askolan kunnan elinvoimapäällikkö).

KUVA 2. Hankkeen kick off -tilaisuus Pukkilan Naarkoskella

Kick off -tilaisuudessa järjestettiin lapsille aarteenmetsästäystä sekä avoin ideakilpailu Porvoonjoen kehittämiseen liittyen. Ideoita tulikin mukavasti liittyen viihtyisyyteen mutta myös toiminnallisuuteen Porvoonjoen varrella: Keltaisia narsisseja vihreälle nurmelle, jotka näkyvät Naarkosken sillalle, huvimaja ja valtavan kokoinen penkki Porvoonjoen rantaan, kanootin tai kevyen veneilyn rantautumismahdollisuus, Porvoonjoen biisikilpailu ja Porvoonjoen leivoskilpailu.

Porvoonjoen alueen toimijoiden haastatteluja tehtiin touko-elokuun aikana ja sähköinen tarvekysely oli avoinna elokuun loppuun saakka. Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu- yhdistys ry:n tekemän maastokartoituksen (liite 3) avulla saatiin tarkkaa tietoa joen varrella sijaitsevien tämän hetken palvelujen tilanteesta sekä erinomaisia ideoita infrastruktuurin kehittämiseen.

Edellä mainittujen tietolähteiden perusteella koottiin nykyhetken tilanne ja kehittämissuunnitelmat tuleville vuosille. Suunnitelman (liite 1) ulkoasu toteutettiin Canva -ohjelmalla, jotta lopputuloksesta saatiin visuaalinen ja helppolukuinen kokonaisuus. Suunnitelmaan tilattiin ostopalveluna kartat alueen nykyisistä palveluista sekä suunnitelluista kehittämiskohteista, jotta kohteet saatiin esitettyä mahdollisimman realistisesti. Kartat löytyvät liitteenä olevasta kehittämissuunnitelmasta. Suunnitelmalle luotiin toimenpideohjelma, rahoitussuunnitelma ja aikataulu, joka löytyy liitteenä 2.

Pukkilan kunnan hallinnoiman Route MAPP -hankkeen kanssa tehty hyvä yhteistyö antoi uusia näkökulmia ja ehdotuksia hankkeen eteenpäinviemisessä, lisäksi tiedonvaihto edesauttoi hankkeen toteuttamista ja lisäsi viestintätoimien vaikuttavuutta. Hankkeen loppupuolella lähti liikkeelle Uudenmaan, Hämeen ja Pirkanmaan ELY-keskusten alueella ELY-keskusten rahoittama ja alueiden välinen matkailuhanke ”Timanttiset aktiviteetit osana maaseutumatkailuyritysten kasvupolkua”. Hanketta hallinnoivalle Lomalaidun ry:lle välitettiin Porvoonjoen Mitalla -hankkeen tiedot ja materiaali, joita alueiden välinen hanke voi hyödyntää jatkossa omassa toiminnassaan.

Hankkeen selvityksen perusteella sopimuskäytännöt, ylläpitosopimukset sekä -vastuut ovat Porvoonjoen alueella melko vähäisiä. Yleisten virkistyspaikkojen ylläpitosopimukset on yleensä alueen kunnalla ja ylläpitosopimuksia ei ole. Yksityisten maanomistajien alueilla ei ole yleisiä ja kaikille avoimia virkistyspaikkoja, mikä on ihan ymmärrettävää jo vastuukysymyksenkin osalta.

Osa Porvoonjoesta kuuluu valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY) kohteisiin, jonka inventoinnin on tehnyt Museovirasto. Joen varrella on Vakkolan kylä, Porvoonjokilaakson kartano- ja kylämaisema (Kiiala, Saksala ja Strömsberg), Porvoon rautatieasema, Vanha Porvoo ja Porvoon linnamäki sekä Näsin hautausmaa. Näiden alueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa RKY-kohteet huomioon ja yksittäisten kohteiden suojelu ratkaistaan tapauskohtaisesti kuntien kaavoituksessa ja lupamenettelyssä yhdessä alueellisen vastuumuseon kanssa, joka on Itä-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo. Vesistöihin liittyvissä kunnostamistoimissa tulee olla yhteydessä myös ELY-keskuksen ympäristöasioiden yksikköön.

Hankkeen loppuseminaari 21.11.2024

Hankkeen loppuseminaari järjestettiin Askolassa, Kohtaamossa. Paikalle oli kutsuttu sekä hankkeeseen osallistuneet tahot, tarvekyselyyn vastanneet maanomistajat sekä kaikki asiasta kiinnostuneet asukkaat. Tilaisuudessa esiteltiin hankkeen tulokset, eli Porvoonjoen palvelujen tämänhetkinen tilanne, kehittämissuunnitelmat kunnittain sekä aikataulu ja rahoitussuunnitelmat uusille ideoille. Tilaisuudessa

oli puheenvuorot myös hankkeeseen osallistuneilta tahoilta. Tilaisuudessa saatiin myös lisää kehittämisideoita suunnitelmaan ja tarkennettiin kehittämissuunnitelman karttamerkintöjä.

KUVA 3. Hankkeen loppuseminaari Askolassa

Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Hankkeen avulla saatiin kartoitettua tämän hetken tilanne sekä tulevaisuuden suunnitelma Porvoonjoen varrella oleviin palveluihin. Alueen tarvekartoituksen perusteella Porvoonjoen varrelta löytyi 21 kohdetta uusiksi tai edelleen kehitettäviksi kohteiksi, tarkemmat tiedot niistä on esitetty liitteessä 1. Kehittämiskohteiden suunnitelmia toteuttamalla joen varren palveluita saadaan merkittävästi lisättyä ja elinvoimaa lisättyä alueelle.

Hankkeen edetessä luonnosteltiin verkostomaiseen kehittämiseen malli, jota voi vapaasti käyttää kehittämisessä apuna. Tarkoituksena oli löytää ne keskeiset asiat kehittämistoiminnassa, jotka on hyvä ottaa huomioon ja joiden avulla kehittämistyöstä tulee vaikuttavaa ja resurssitehokasta. Kehittämisen malli löytyy liitteenä 4.

Yhtenä vaikutuksena Porvoonjoen tunnettuus on tämän hankkeen myötä lisääntynyt useiden lehtijuttujen ja järjestettyjen tilaisuuksien myötä, ainakin Porvoonjoen mitan verran.

Tavoitteiden toteuma

Hankkeella oli seuraavat alatavoitteet:

1. Porvoonjoen alueelle tehtyjen kehittämistoimien ja toimijoiden määrä on selvitetty
2. Porvoonjoen alueen kaikkien kuntien tarpeet (Porvoonjoen kehittämiseen) on selvitetty
3. Alueen maanomistajia on kuultu ja heidän mukanaolonsa on selvitetty
4. Alueen sopimuskäytäntöjen, ylläpitosopimusten sekä vastuiden tilanne on selvillä
5. Vastuullisuus ja kestävä kehitys (taloudellinen, sosiokulttuurinen, ekologinen) lisääntyy toimintatavoissa, uusien toimintatapojen löytäminen kestävä kehityksen viestintään
6. Hankkeen myötävaikutuksella saadaan aikaan alueelle kehittämissuunnitelma ja seuraavat toimenpiteet: Hankkeella luodaan toimenpideohjelma, rahoitussuunnitelma ja aikataulu

Seuraavissa taulukoissa on esitetty hankkeen aktivointiin ja toimintaan liittyviä tietoja:

Määrälliset tavoitteet	2024
Hankkeessa työllistyvien määrä 0,5 htv	0,5
Julkaistun materiaalin määrä 10 kpl	12
Infotilaisuuksien määrä 2 kpl	2
Tiedonvälityksestä hyötyvien määrä 11 900 hlöä	11 900
Hankkeeseen osallistuvien toimijoiden määrä 20 kpl	15
Toimenpideohjelma 1 kpl	1
Rahoitussuunnitelma 1 kpl	1
Uusia virkistyspalvelukohteita 5 kpl	6
Olemassa olevia kehittämiskohteita (ei ollut tavoitetta hankkeen hakuvaiheessa)	15

Osallistujamäärät	2024
Yhteensä	156
13.2. Hankeryhmän kokous	10
17.4. Teams kokous	9
6.5. kick off -tilaisuus	90
14.8. Teams kokous	10
7.10. Teams kokous	9
Tarvekyselyn vastaukset	11
Loppuseminaari Askola	10
9.12. Loppupalaveri Teams	7
Lehtijutut	6
Uusimaa 4.3.	1
Itäväylä 17.3.	1
Itäväylä 24.4.	1
Uusimaa 5.5.	1
Orimattilan Sanomat 14.5.	1
Itäväylä 11.6.	1

Kotisivut ja some	8
SILMU	1
Pornaisten kunta	1
Visit Porvoo FB	1
Vesi-ilma FB	1
Pukkilan kunta	1
Pukkilan kirkonkylä	1
Maaseutuverkosto	1
Askolan kunta	1

Hankkeessa tehtiin tiedotusyhteistyötä Päijänne-Leader ry:n kanssa ja yhteyshenkilö osallistui videokokoukseen hankkeen toteutusajalla. Näin tieto ja kokemusten vaihto saatiin kulkemaan Porvoonjoen pohjoisosiin saakka, vaikka tämän hankkeen toimenpiteet ulottuivat vain SILMU ry:n toiminta-alueelle.

Hanke onnistui erittäin hyvin ja ylitti lähes kaikki tavoitteet. Hankkeessa työllistyi hankkeen aikana 0,5 henkilötyövuotta, joten se tavoite toteutui. Materiaalia julkaistiin toteutusaikana 12 kpl, mediatiedotteita 3 kpl, hankkeen kotisivujen artikkeleita 4 kpl sekä erilaisia kohdennettuja tiedotteita ja somejulkaisuja 1 kpl. Infotilaisuuksia järjestettiin kaksi, hankkeen kick off -tilaisuus sekä loppuseminaari.

Hankkeeseen osallistui toimijoita yhteensä 15 kpl, tältä osin tavoite ei täysin toteutunut, maanomistajien osalta toivottiin runsaampaa osallistumista hankkeeseen. Uusien työpaikkojen syntymisen osalta hankkeen lyhyen toteutusajan puitteissa ei toteutunut, eikä se ollut esiselvityshankkeen tavoitteenakaan. Tulevaisuus näyttää, miten kokonaisuus lähtee etenemään, syntykö uusien palvelujen ja infran rakentamisen jälkeen matkailuun liittyviä työpaikkoja alueelle, jos kehittämisideat saavat jatkoa investointien muodossa.

Hankkeen onnistumiset ja toiminta jatkossa

Hanke onnistui tiedottamisessa oikein hyvin, lehtijuttujen määrä koko vuoden aikana oli merkittävät 6 kpl. Hankkeen kehittämistoiminta jatkuu jakautuen kunnittain ja useamman kunnan alueen kehittämistoimille etsitään hallinnoijia. Rahoitusmahdollisuuksia on käytettävissä varsinkin Maaseuturahoituksen osalta sekä kehittämishankkeille että investoinneille. Tarkemmat rahoitusvaihtoehdot on esitetty erillisessä liitteessä 2.

Haasteet ja kehittämissuhteet

Ainoastaan Porvoonjoen varrella olevia yksityisiä maanomistajia ei saatu prosentuaalisesti suurissa määrin aktivoitua hankkeeseen, vaikka kohderyhmää aktivoitiin kohdennetusti useamman kerran. Kaikki kiitokset yksityishenkilöille, jotka olivat mukana hankeryhmän Teams -kokouksissa sekä vastasivat Porvoonjoen tarvekyselyyn sekä osallistuivat hankkeen loppuseminaariin, heidän antamansa tieto ja näkökulmat antoivat hankkeen toimenpiteisiin tärkeitä yksityiskohtia, joiden pohjalta kehittämistyötä on hyvä jatkaa.

Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Porvoonjoen yleistä markkinointia koko joen alueelta voisi kehittää ja asiaa markkinoida voimakkaammin esim. Porvoonjoki päivänä. Tapahtumaan voisi ottaa esimerkkiä Porvoonjoki karnevaaleista, jotka järjestettiin viimeksi Porvoon kaupungin toimesta 31.8.2024 Porvoon keskustan alueella. Markkinointiin ja järjestelyihin kuitenkin tarvitaan aina resursseja ja pienten kuntien taloustilanteen kiristyessä tämän idean realistisuudesta ei ole varmuutta. Ehkä kuntien yhteistyöllä voisi kokeilla yhteisen, koko Porvoonjokea kattavan teemapäivän, jos siihen löytyisi resursseja (eli työvoimaa ja rahoitusta).

Hankkeessa tehty kehittämissuunnitelma laitetaan täytäntöön soveltuvin osin ja maanomistajat hakevat kohteille rahoitusta suunnitelman mukaisesti niiltä osin, kuin se on mahdollista omien resurssien mukaan.

**Kiitokset kaikille
Porvoonjoen Mitalla -hankkeeseen
osallistuneille!**

**Kiitokset alueen kunnille,
tarvekyselyihin, haastatteluihin,
kokouksiin ja tilaisuuksiin
osallistuneille!**

 Porvoonjoen
Mitalla

 Euroopan unionin
osarahoittama

 Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

 LEADER
SILMU

The infographic features a large circular photograph on the right side showing an outdoor event. In the center of the circle is a logo for 'Porvoonjoen Mitalla' consisting of a blue globe icon with white wavy lines. The background of the infographic is white with blue and green abstract shapes. At the bottom, there are four logos: the European Union flag, the Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus logo, and the LEADER SILMU logo.

Liitteet

Liite 1 Kehittämissuunnitelma: Porvoonjoki – Unelma vesireiteistä ja elämyksistä

Liite 2 Porvoonjoen kehittämisen toimenpideohjelma ja aikataulu

Liite 3 Porvoonjoen maastokartoitus vuonna 2024

Liite 4 Verkostomaisen kehittämisen malli